

OGÓLNE WARUNKI GRUPOWEGO UBEZPIECZENIA INSTALACJI FOTOWOLTAICZNYCH PLUS

ustalone uchwałą nr UZ/11/2023 Zarządu Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych
Polskiego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych z dnia 24 stycznia 2023 roku.

Informacje, o których mowa w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 11 września 2015
o działalności ubezpieczeniowej i reasekuracyjnej:

Rodzaj informacji	Numer jednostki redakcyjnej wzorca umowy
Przesłanki wypłaty odszkodowania i innych świadczeń	§ 2, § 3, § 4, § 5, § 7, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 16, § 17, § 18, § 19, § 21, § 22, § 23, § 24, § 25, § 26, § 28, § 33
Ograniczenia oraz wyłączenia odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń uprawniające do odmowy wypłaty odszkodowania i innych świadczeń lub ich obniżenia	§ 2, § 3, § 4, § 5, § 6, § 7, § 8, § 9, § 10, § 11, § 12, § 13, § 14, § 15, § 16, § 17, § 18, § 19, § 20, § 21, § 22, § 23, § 24, § 25, § 27, § 28, § 29, § 30, § 31, § 32, § 33, § 34

POSTANOWIENIA WSTĘPNE

§ 1

- Ogólne warunki grupowego ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznych PLUS, zwane dalej „OWU”, mają zastosowanie do umów grupowego ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznych (zwanymi dalej „umowami ubezpieczenia”), zawieranych pomiędzy Towarzystwem Ubezpieczeń Wzajemnych Polskim Zakładem Ubezpieczeń Wzajemnych (zwanym dalej: „TUW PZUW” lub „ubezpieczycielem”), a ubezpieczającymi.
- Na podstawie OWU, TUW PZUW udziela ochrony ubezpieczeniowej w zakresie:
  - ubezpieczenia instalacji fotowoltaicznej;
  - ubezpieczenia ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej;
  - ubezpieczenia ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną.
- Ubezpieczony może żądać, by TUW PZUW udzielił mu informacji o postanowieniach zawartej umowy ubezpieczenia oraz OWU w zakresie, w jakim dotyczą jego praw i obowiązków.
- Zarzut mający wpływ na odpowiedzialność, TUW PZUW może podnieść również przeciwko ubezpieczonemu.
- W porozumieniu z ubezpieczającym do umowy ubezpieczenia mogą być wprowadzone postanowienia dodatkowe lub odmienne od ustalonych w OWU. W razie wprowadzenia do umowy ubezpieczenia postanowień dodatkowych lub odmiennych, OWU mają zastosowanie w zakresie nie uregulowanym tymi postanowieniami.
- Wprowadzenie postanowień dodatkowych lub odmiennych wymaga formy pisemnej potwierdzającej ich przyjęcie przez strony umowy ubezpieczenia.

DEFINICJE

§ 2

Przez użyte w OWU pojęcia, należy rozumieć:

- akty terroryzmu** – działania indywidualne lub grupowe skierowane przeciwko ludności lub mieniu. Ich celem jest osiągnięcie skutków ekonomicznych, politycznych, religijnych lub społecznych przez wprowadzenie chaosu, zastraszanie ludności, dezorganizację życia publicznego;
- awaria** – uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia, które powoduje zaprzestanie jego działania lub nieprawidłowe działanie, spowodowane przez:
  - błędy w obsłudze,
  - błędy podczas konserwacji przedmiotu ubezpieczenia,
  - błędy projektowe,
  - błędy konstrukcyjne,
  - błędy montażowe,
  - wady produkcyjne,
  - wadliwy materiał, z którego wykonany jest przedmiot ubezpieczenia;
- cena energii** – kwota, która obejmuje cenę energii elektrycznej wyrażoną w zł/kWh ustalona na podstawie dokumentów rozliczeniowych z zakładem energetycznym; w przypadku braku dokumentów rozliczeniowych cenę energii ustala się jako uśrednioną cenę średnioważoną publikowaną przez Towarową Giełdę Energii (TGE) na stronie: <https://tge.pl/dane-statystyczne>, to jest mies. cena base (PLN/MWh);
- dewastacja** – umyślne zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia przez osoby trzecie, także w związku z włamaniem lub jego usiłowaniem, interwencją organów ścigania, straży pożarnej lub pogotowia ratunkowego. TUW PZUW nie ponosi odpowiedzialności w ramach

- dewastacji za utratę mienia, które uległo zaborowi w celu jego przywłaszczenia;
- 5) **działania wojenne** – działania sił zbrojnych w czasie wojny mające na celu rozbicie sił zbrojnych przeciwnika na lądzie, w powietrzu lub na morzu;
  - 6) **franszyza integralna** – wyłączenie odpowiedzialności TUV PZUW za szkody nie przekraczające określonej kwoty;
  - 7) **grad** – opad atmosferyczny składający się z brytek lodu;
  - 8) **huk ponaddźwiękowy** – fala uderzeniowa wytworzona przez statek powietrzny poruszający się z prędkością większą od prędkości dźwięku;
  - 9) **huragan** – wiatr o prędkości nie mniejszej niż 13,8 m/s ustalonej przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej, zwany dalej „IMGW”, którego działanie wyrządza masowe uszkodzenia;
w przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMGW wystąpienie huraganu stwierdza się na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub bezpośrednim sąsiedztwie;
  - 10) **instalacja fotowoltaiczna** – panel fotowoltaiczny lub zespół paneli fotowoltaicznych wraz z wyposażeniem oraz infrastrukturą, służący do przetwarzania energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną oraz wprowadzenia tej energii do instalacji wewnętrznej budynku lub do zewnętrznej sieci elektroenergetycznej;
  - 11) **koszty poszukiwania przyczyny szkody** – koszty materiałów, sprzętu i robocizny poniesione w celu:
    - a) odnalezienia miejsca uszkodzenia przedmiotu ubezpieczenia,
    - b) naprawy elementów uszkodzonych lub zniszczonych wskutek poszukiwania przyczyny szkody;
  - 12) **koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po szkodzie** – koszty usunięcia zanieczyszczeń, koszty wywozu elementów niezdatnych do użytku (odpadów) wraz z kosztami ich składowania lub utylizacji, koszty rozbiórki i demontażu elementów niezdatnych do użytku;
  - 13) **kradzież z włamaniem** – zabór przedmiotu ubezpieczenia lub jego części w celu przywłaszczenia, którego sprawca dokonał albo usiłował dokonać z miejsca ubezpieczenia:
    - a) po usunięciu - przy użyciu siły lub narzędzi - istniejących zabezpieczeń, o których mowa w § 8 pozostawiając ślady na tych zabezpieczeniach stanowiące dowód użycia siły lub narzędzi lub
    - b) po otwarciu zabezpieczeń kluczem oryginalnym lub innym urządzeniem otwierającym, który sprawca zdobył przez kradzież z włamaniem z innego miejsca niż miejsce ubezpieczenia albo w wyniku rabunku, tj. z zastosowaniem przemocy fizycznej lub groźby natychmiastowego jej użycia lub z doprowadzeniem osoby do nieprzytomności lub bezbronności albo poprzez przywłaszczenie lub wyłudzenie kluczy lub innych urządzeń otwierających dokonane z użyciem podstępów wobec osób małoletnich, niedołączy ze względu na podeszły wiek lub nie w pełni sprawnych;
  - 14) **ładowarka samochodu** – domowa stacja ładowania samochodów elektrycznych;
  - 15) **magazyn energii** – urządzenie magazynujące energię, współpracujące z instalacją fotowoltaiczną;
  - 16) **miejsce ubezpieczenia** – miejsce znajdujące się na terytorium RP, w którym znajduje się instalacja fotowoltaiczna, wskazane TUV PZUW przez ubezpieczającego, zgodnie z umową ubezpieczenia;
  - 17) **mikroinstalacja** – instalacja odnawialnego źródła energii o łącznej mocy zainstalowanej elektrycznej nie większej niż 50 kW, przyłączoną do sieci elektroenergetycznej o napięciu znamionowym niższym niż 110 kV albo o mocy osiągalnej cieplnej w skojarzeniu nie większej niż 150 kW, w której łączna moc zainstalowana elektryczna jest nie większa niż 50 kW;
  - 18) **nie prosument** – podmiot nie będący prosumentem, wytwarzający energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji, który zawarł z ubezpieczającym umowę o podłączenie instalacji fotowoltaicznej do sieci ubezpieczającego;
  - 19) **niższa produkcja energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną** – spadek produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną nie spowodowany przerwą w działaniu instalacji fotowoltaicznej za którą TUV PZUW odpowiada w ubezpieczeniu ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej;
  - 20) **ogień** – ogień, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i rozprzestrzenił się o własnej sile;
  - 21) **panel fotowoltaiczny** – pojedynczy element instalacji fotowoltaicznej, w którym następuje przemiana energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną w wyniku zjawiska fotowoltaicznego;
  - 22) **powódź** – zalanie terenów wskutek:
    - a) podniesienia się poziomu wody w korytach wód płynących lub stojących,
    - b) splotu wód po zboczach lub stokach na terenach górskich lub falistych,
    - c) podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych (cofka),
    - d) deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 ustalonym przez IMGW. W przypadku braku możliwości uzyskania opinii IMGW wystąpienie deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4, TUV PZUW stwierdza na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie;
  - 23) **prosument** – w rozumieniu ustawy o odnawialnych źródłach energii odbiorca końcowy dokonujący zakupu energii na podstawie umowy kompleksowej zawartej z ubezpieczającym, wytwarzający energię elektryczną wyłącznie z odnawialnych źródeł energii w mikroinstalacji w celu jej zużycia na potrzeby własne, niezwiązane z wykonywaną działalnością gospodarczą;
  - 24) **przebiecie** – nagła zmiana napięcia w instalacji elektrycznej;
  - 25) **przerwa w działaniu instalacji fotowoltaicznej** – całkowite zaprzestanie wytwarzania energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną;
  - 26) **PVGIS (Photovoltaic Geographical Information System)** – Fotowoltaiczny System Informacji Geograficznej, bezpłatne internetowe narzędzie symulacyjne rekomendowane przez Unię Europejską służące m.in. do obliczania zakładanej rocznej produkcji energii elektrycznej szacowanej dla danej instalacji fotowoltaicznej, dostępne pod adresem: https://re.jrc.ec.europa.eu/pvg_tools/en/;
  - 27) **rezygnacja z ochrony ubezpieczeniowej** – wystąpienie z umowy ubezpieczenia;
  - 28) **RP** – Rzeczpospolita Polska;
  - 29) **stan nietrzeźwości** – stan, w którym zawartość alkoholu w organizmie wynosi lub prowadzi do:
    - a) stężenia we krwi powyżej 0,5‰ alkoholu albo
    - b) obecności w wydychanym powietrzu powyżej 0,25 mg alkoholu w 1dm³;
  - 30) **szkoda**:
    - a) w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej – szkoda polegająca na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu przedmiotu ubezpieczenia. Nie obejmuje utraconych

- korzyści ubezpieczonego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie nastąpiła utrata, uszkodzenie lub zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia (np. strata finansowa ubezpieczonego spowodowana wystąpieniem przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej),
- b) w ubezpieczeniu ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej – strata finansowa ubezpieczonego spowodowana wystąpieniem przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej, o której mowa w § 14 OWU, za którą T UW PZUW ponosi odpowiedzialność w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej,
- c) w ubezpieczeniu ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną – strata finansowa ubezpieczonego spowodowana niższą produkcją energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną;
- 31) **śnieg i lód** – naturalny opad w postaci śniegu lub lód, oddziaływujące swoim ciężarem bezpośrednio na przedmiot ubezpieczenia albo mogące spowodować przewrócenie się pod wpływem ich ciężaru drzew lub innych sąsiadujących obiektów na przedmiot ubezpieczenia - powodując jego uszkodzenie;
- 32) **ubezpieczający** – przedsiębiorca, który zawarł umowę ubezpieczenia;
- 33) **ubezpieczony** – prosument lub nie prosument, na którego rachunek ubezpieczający zawarł umowę ubezpieczenia;
- 34) **upadek drzew lub masztów** – przewrócenie się drzew lub masztów lub oderwanie się i upadek ich części na przedmiot ubezpieczenia; przez maszty należy rozumieć również słupy energetyczne, kominy, latarnie;
- 35) **wartość nowa** – wartość, która odpowiada kosztom przywrócenia przedmiotu ubezpieczenia do stanu nowego, lecz nie ulepszono go oraz, która odpowiada kosztom naprawy lub odbudowy przedmiotu ubezpieczenia, określona z uwzględnieniem dotychczasowej konstrukcji, wymiarów oraz przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów lub nabycia (wytworzenia) nowego przedmiotu ubezpieczenia tego samego lub najbardziej zbliżonego rodzaju, tej samej lub najbardziej zbliżonej marki, typu oraz o tych samych lub najbardziej zbliżonych parametrach, przy uwzględnieniu średnich cen występujących na terenie, na którym wystąpiło zdarzenie ubezpieczeniowe. Przy określaniu wartości nowej T UW PZUW uwzględni również koszty transportu, montażu;
- 36) **współczynnik utraty efektywności instalacji fotowoltaicznej** – roczna wartość liniowego spadku mocy instalacji fotowoltaicznej wskazana przez producenta w karcie katalogowej dla danej instalacji fotowoltaicznej; w przypadku braku karty katalogowej dla danej instalacji fotowoltaicznej przyjmuje się, że współczynnik utraty efektywności wynosi 0,8% w skali roku;
- 37) **zakładana roczna produkcja energii elektrycznej** – wyrażona w kilowatogodzinach (kWh) ilość energii elektrycznej możliwa do wyprodukowania przez daną instalację fotowoltaiczną w okresie jednego roku wynikająca z dokumentacji projektowej lub wykonawczej. W przypadku braku danych, zakładana roczna produkcja energii elektrycznej dla danej instalacji zostanie oszacowana za pomocą PVGIS;
- 38) **zakładana produkcja energii elektrycznej** – wyrażona w kilowatogodzinach (kWh) ilość energii elektrycznej możliwa do wyprodukowania przez daną instalację fotowoltaiczną, zgodnie z zakładaną roczną produkcją energii elektrycznej, w okresie odpowiadającym wykorzystanemu okresowi ubezpieczenia;
- 39) **zamek wielozatraskowy** – zamek posiadający przynajmniej dwie ruchome zastawki służące do blokowania zasuwki zamka; ilość zastawek w zamku można ustalić na podstawie nacięć profilowanych w kluczu;
- 40) **zapadanie się ziemi** – obniżenie terenu z powodu zaważenia się naturalnych, podziemnych, pustych przestrzeni w gruncie;
- 41) **zdarzenie ubezpieczeniowe:**
- a) w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej - niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne o charakterze nagłym, które powstało w okresie ubezpieczenia i w wyniku którego zostaje wyrządzona szkoda objęta zakresem ubezpieczenia,
- b) w ubezpieczeniu ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej - przerwa w działaniu instalacji fotowoltaicznej będąca normalnym następstwem wystąpienia szkody, polegającej na utracie, uszkodzeniu lub zniszczeniu instalacji fotowoltaicznej, za którą T UW PZUW ponosi odpowiedzialność w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej,
- c) w ubezpieczeniu ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną - niezależne od woli ubezpieczonego zdarzenie przyszłe i niepewne, które powstało w okresie ubezpieczenia i w wyniku którego wyrządzona zostaje szkoda objęta zakresem ubezpieczenia, z wyjątkiem zdarzeń określonych w pkt a i b powyżej.

UBEZPIECZENIE INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ

PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

§ 3

- Z zastrzeżeniem ust. 2, przedmiotem ubezpieczenia jest znajdująca się w miejscu ubezpieczenia oraz będąca przedmiotem własności (współwłasności) ubezpieczonego instalacja fotowoltaiczna.
- Wraz z ubezpieczeniem instalacji fotowoltaicznej ubezpieczone są również:
  - ładownia samochodu;
  - magazyn energii – które znajdują się w miejscu ubezpieczenia, i których ubezpieczony jest właścicielem albo współwłaścicielem.
- Ochroną ubezpieczeniową może być objęta instalacja fotowoltaiczna, która spełnia łącznie następujące warunki:
  - jest kompletna i gotowa do pracy, zgodnie z wymaganą dokumentacją potwierdzającą ten stan wydaną przez uprawnionego instalatora;
  - jest wyposażona w system ochrony przeciwprzepięciowej i odgromowej (o ile jest wymagany zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa) oraz uziemienie.

ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 4

- T UW PZUW odpowiada za szkody, które powstały w następstwie zdarzeń ubezpieczeniowych, z zastrzeżeniem § 6.
- T UW PZUW odpowiada za zdarzenia ubezpieczeniowe, które wystąpiły w okresie ubezpieczenia i w miejscu ubezpieczenia.
- W ubezpieczeniu, o którym mowa w ust. 1, odpowiedzialnością T UW PZUW objęte są również szkody powstałe w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniem ubezpieczeniowym objętym zakresem ubezpieczenia.

ZWROT KOSZTÓW

§ 5

Jeśli wystąpi zdarzenie ubezpieczeniowe, które jest objęte zakresem ubezpieczenia, o którym mowa w § 4, TUV PZUW pokrywa także poniesione przez ubezpieczonego koszty:

- 1) **poszukiwania przyczyny szkody** – do wysokości faktycznie poniesionych kosztów i w granicach sumy ubezpieczenia, nie więcej jednak niż do 20% tej sumy ubezpieczenia;
- 2) **uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po szkodzie** – do wysokości faktycznie poniesionych kosztów i w granicach sumy ubezpieczenia, nie więcej jednak niż do 20% tej sumy ubezpieczenia.
Jeśli koszty te dotyczą mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego i nie można przyporządkować ich do danej części mienia, TUV PZUW pokrywa te koszty w takiej proporcji, w jakiej pozostaje wartość mienia ubezpieczonego do łącznej wartości mienia ubezpieczonego i nieubezpieczonego, a jeśli ustalenie proporcji nie jest możliwe, to TUV PZUW pokrywa 50% poniesionych kosztów;
- 3) **dostosowania miejsca, w którym ma być ponownie zainstalowana instalacja fotowoltaiczna, po szkodzie** – do wysokości faktycznie poniesionych kosztów i w granicach sumy ubezpieczenia, nie więcej jednak niż do 20% tej sumy ubezpieczenia i nie więcej niż 20 000 zł;
- 4) **demontażu instalacji fotowoltaicznej** – do wysokości faktycznie poniesionych kosztów i w granicach sumy ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 6

1. W ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej TUV PZUW nie odpowiada za szkody:

- 1) które ubezpieczony wyrządził umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa. Wyłączenie to nie dotyczy sytuacji, gdy mimo rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności. Przez winę umyślną lub rażące niedbalstwo ubezpieczonego będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną niebędącą osobą prawną należy rozumieć winę umyślną lub rażące niedbalstwo:
  - a) w przedsiębiorstwach państwowych – dyrektora lub jego zastępców,
  - b) w spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością i spółkach akcyjnych – członków zarządu lub prokurentów,
  - c) w spółkach komandytowych i komandytowo – akcyjnych – komplementariuszy lub prokurentów,
  - d) w spółkach jawnych – wspólników lub prokurentów,
  - e) w spółkach partnerskich – partnerów, członków zarządu lub prokurentów,
  - f) w spółkach cywilnych – wspólników,
  - g) w spółdzielniach, wspólnotach mieszkaniowych, fundacjach i stowarzyszeniach – członków zarządu;
- 2) wyrządzone umyślnie przez osobę, z którą ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym;
- 3) za które z mocy prawa lub zawartej umowy odpowiedzialny jest producent, sprzedawca, instalator, zakład serwisujący lub naprawiający (np. gwarancja producenta);
- 4) spowodowane wadami lub usterkami, które istniały przed przystąpieniem do ubezpieczenia i, o których ubezpieczony wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć;
- 5) polegające na defektach estetycznych, które nie wpływają na prawidłowe funkcjonowanie instalacji fotowoltaicznej,

ładowarki samochodu, magazynu energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie, takie jak: wgniecenia, zadrapania, zabarwienia, odbarwienia, odkształcenia, deformacje, obtarcia, wyszczerbienia, odspojenia, rozdarcia, zanieczyszczenia inne niż powstałe w następstwie działania zwierząt (w tym ptaków);

- 6) polegające na mikrouszkodzeniach (czyli tak zwanych hot-spotach), mikropęknięciach (czyli tak zwanych ślimaczych ścieżkach) lub rozszczelnieniach, chyba że te mikrouszkodzenia, mikropęknięcia i rozszczelnienia są następstwem: gradu, huku ponaddzwiękowego, huraganu, śniegu i lodu, upadku drzew lub masztów, przepięcia, dewastacji, w wyniku których instalacja fotowoltaiczna, ładowarka samochodu, magazyn energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie, nie działa prawidłowo;
  - 7) powstałe na skutek działania złośliwego oprogramowania lub polegające na utracie danych lub informacji na elektronicznych nośnikach danych;
  - 8) których wartość nie przekracza kwoty 1.000 zł (franszyza integralna); nie dotyczy ubezpieczenia ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej oraz ubezpieczenia ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną. Jeżeli wartość szkody przekracza kwotę franszyzy integralnej, odszkodowanie wypłacone jest w pełnej wysokości.
2. TUV PZUW nie odpowiada także za szkody, które powstały w następstwie:
- 1) działania owadów, pleśni, grzybów, wewnętrznego rozkładu lub naturalnych procesów, które zachodzą w instalacji fotowoltaicznej, ładowarce samochodu, magazynie energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie;
  - 2) działania zwierząt (w tym ptaków) polegającego na zanieczyszczeniu instalacji fotowoltaicznej, ładowarki samochodu, magazynu energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie;
  - 3) wibracji lub drgań, spowodowanych ruchem pojazdów lądowych, podziemnych lub powietrznych. Wyłączenie to nie dotyczy sytuacji, gdy wibracje lub drgania powstały w następstwie huku ponaddzwiękowego;
  - 4) eksploatacji lub zużycia, kawitacji, korozji lub utleniania instalacji fotowoltaicznej, ładowarki samochodu, magazynu energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie;
  - 5) zaginięcia, sprzedaży, darowizny, zamiany instalacji fotowoltaicznej, ładowarki samochodu, magazynu energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie;
  - 6) przenikania wód podziemnych. To wyłączenie nie dotyczy sytuacji, gdy przenikanie wód nastąpiło wskutek powodzi, deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4 ustalonym przez IMGW. Jeśli nie można uzyskać opinii IMGW, wystąpienie deszczu o współczynniku wydajności co najmniej 4, TUV PZUW stwierdza na podstawie stanu faktycznego i rozmiaru szkód w miejscu ich powstania lub w bezpośrednim sąsiedztwie;
  - 7) przemarzania instalacji fotowoltaicznej, ładowarki samochodu, magazynu energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie lub ich elementów;
  - 8) zapadania się ziemi, które jest skutkiem prowadzonych robót ziemnych;
  - 9) zaboru instalacji fotowoltaicznej, ładowarki samochodu, magazynu energii do fotowoltaiki – których dotyczy ubezpieczenie, jeżeli ten zabór nie spełnia definicji kradzieży z włamaniem;
  - 10) aktów terroryzmu, działań wojennych, stanu wojennego, stanu wyjątkowego, strajków, niepokoju społecznego;

- 11) oddziaływania energii jądrowej, promieni laserowych, maserowych, promieniowania jonizującego, pola magnetycznego i elektromagnetycznego, skażenia radioaktywnego;
  - 12) decyzji administracyjnej;
  - 13) budowy lub przebudowania instalacji fotowoltaicznej niezgodnie z projektem wykonanym przez uprawnionego specjalistę lub bez projektu, o ile jest wymagany.
3. TUV PZUW nie odpowiada także za szkody powstałe w związku z działalnością zakładu górniczego.
  4. Odpowiedzialnością TUV PZUW nie jest objęta wymiana elementów instalacji fotowoltaicznej, jeżeli konieczność takiej wymiany nie jest spowodowana zdarzeniem ubezpieczeniowym (np. okresowa wymiana zużytych podzespołów).
  5. TUV PZUW nie odpowiada również za szkody, które ubezpieczony wyrządził w stanie:
    - 1) nietrzeźwości albo
    - 2) po użyciu alkoholu lub
    - 3) pod wpływem środków odurzających, substancji psychotropowych, nowych substancji psychoaktywnych lub środków zastępczych w rozumieniu przepisów o przeciwdziałaniu narkomanii.
 Wyłączenie to nie dotyczy sytuacji, gdy taki stan ubezpieczonego nie miał wpływu na wystąpienie zdarzenia ubezpieczeniowego.

ZABEZPIECZENIE I UTRZYMANIE MIENIA

§ 7

1. Ubezpieczony ma obowiązek:
  - 1) przestrzegać obowiązujących przepisów prawa z zakresu ochrony przeciwpożarowej;
  - 2) utrzymywać przedmiot ubezpieczenia w należyтым stanie technicznym, w tym przeprowadzać jego bieżącą konserwację, serwisowanie – zgodnie z wymogami producenta lub instalatora;
  - 3) przechowywać dokumentację techniczną przedmiotu ubezpieczenia, w której określone są wymagania i zalecenia odnośnie przeglądów konserwacyjnych i potwierdzać w niej fakt ich wykonania przez posiadających odpowiednie kwalifikacje instalatorów;
  - 4) stosować się do zaleceń producentów, sprzedawców i instalatorów przedmiotu ubezpieczenia;
  - 5) stosować właściwe środki ochronne w celu zabezpieczenia instalacji wodnych i centralnego ogrzewania oraz ich wyposażenia instalacyjnego przed mrozem, w szczególności utrzymywać właściwą temperaturę w pomieszczeniach oraz zakręcić zawory i spuścić wodę z instalacji w obiektach nieużywanych;
  - 6) utrzymywać pomieszczenia, w których znajduje się przedmiot ubezpieczenia w należyтым stanie technicznym;
  - 7) zapewnić, aby w okresie ubezpieczenia były spełnione warunki w zakresie zabezpieczenia ubezpieczonego mienia, o których mowa w § 8.
2. Jeśli ubezpieczony naruszy obowiązki wskazane w ust. 1 umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, TUV PZUW nie odpowiada za szkody, które powstały z tego powodu. To postanowienie nie dotyczy sytuacji, gdy mimo rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

§ 8

1. Ubezpieczona instalacja fotowoltaiczna, ładowarka samochodu powinny być zamocowane na stałe w miejscu ubezpieczenia w taki sposób, że ich zdemontowanie nie jest możliwe bez pozostawienia śladów, które stanowią dowód użycia siły lub

narzędzi. Za zamocowane na stałe uznaje się również zainstalowanie instalacji fotowoltaicznej za pomocą balastu (tzw. metoda obciążeniowa).

2. Ubezpieczony magazyn energii do fotowoltaiki powinien znajdować się w pomieszczeniu w miejscu ubezpieczenia.
3. Pomieszczenie w miejscu ubezpieczenia, w którym znajduje się lub jest zainstalowany przedmiot ubezpieczenia, powinno być zabezpieczane w następujący sposób:
  - 1) wszelkie otwory w ścianach, stropie, podłodze, dachu są zamykane i zabezpieczane w sposób, który uniemożliwia osobom trzecim dostęp do wnętrza tego pomieszczenia oraz uniemożliwia wydostanie przedmiotów z wnętrza tego pomieszczenia bez użycia siły lub narzędzi;
  - 2) wszelkie drzwi prowadzące do tego pomieszczenia są zamykane na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy lub kłódkę wielozastawkową.
4. Instalacja fotowoltaiczna, która nie jest zainstalowana na dachu budynku oraz ładowarka samochodu, która nie jest zainstalowana w pomieszczeniu w miejscu ubezpieczenia, powinny być dodatkowo zabezpieczone w następujący sposób:
  - 1) teren, na którym znajduje się ta instalacja, ładowarka samochodu jest trwale ogrodzony ze wszystkich stron ogrodzeniem o wysokości co najmniej 1,2 metra;
  - 2) wszelkie otwory w ogrodzeniu, o którym mowa w pkt 1, są zamykane i zabezpieczane w sposób, który uniemożliwia osobom trzecim dostęp do wnętrza oraz uniemożliwia wydostanie przedmiotów z wnętrza bez użycia siły lub narzędzi;
  - 3) brama zainstalowana w ogrodzeniu, o którym mowa w pkt 1, jest zamykana na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy, kłódkę wielozastawkową, zamek elektroniczny lub jest to brama zamykana automatycznie za pomocą siłowników;
  - 4) klucze i inne urządzenia przeznaczone do otwierania zamków i kłódek do bramy, o której mowa w pkt 3, są w posiadaniu wyłącznie: ubezpieczonego lub osoby przez niego upoważnionej.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 9

1. Wysokość sumy ubezpieczenia w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej dla każdego 12 miesięcznego okresu ubezpieczenia ustalana jest w uzgodnieniu z ubezpieczającym w wartości nowej instalacji fotowoltaicznej. Suma ubezpieczenia wskazana jest w umowie ubezpieczenia.
2. W granicach sumy ubezpieczenia ustala się limit odpowiedzialności dla szkód powstałych w następstwie awarii w wysokości 10% sumy ubezpieczenia.
3. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności TUV PZUW.
4. Suma ubezpieczenia określona w ust. 1 ustalona jest osobno dla każdej instalacji fotowoltaicznej na wszystkie zdarzenia ubezpieczeniowe zaistniałe w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia.
5. Po wypłacie odszkodowania lub kosztów określonych w § 5 oraz § 28 pkt 1 suma ubezpieczenia nie jest pomniejszana o kwotę wypłaconą przez TUV PZUW.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 10

1. Wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala w kwocie, która odpowiada wysokości poniesionej szkody i nie przekracza

sumy ubezpieczenia oraz uwzględni limity odpowiedzialności określone w § 5 i § 9 ust. 2.

2. Wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala w wartości nowej.

§ 11

1. Wysokość szkody w mieniu objętym ubezpieczeniem ustala się:
  - 1) w przypadku robót budowlanych i instalacyjnych na podstawie kosztorysu, sporządzonego przez TUV PZUW lub jego przedstawiciela:
    - a) w eksperckim systemie kosztorysowania robót i obiektów budowlanych lub
    - b) w oparciu o cenniki budowlane opracowane przez podmioty wyspecjalizowane w zakresie budownictwa albo
  - 2) na podstawie rachunków za odbudowę lub naprawę przedmiotu ubezpieczenia, które są potwierdzone:
    - a) kosztorysem powykonawczym, który sporządził podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy lub
    - b) specyfikacją zakresu wykonanych prac, którą sporządził podmiot dokonujący odbudowy lub naprawy.
2. Kosztorysy, o których mowa w ust. 1 pkt 1 lit. a oraz ust. 1 pkt 2 lit. a, muszą być sporządzone zgodnie z zasadami kalkulacji i ustalania cen robót budowlanych, elektrycznych i instalacyjnych w budownictwie, które uwzględniają dotychczasową konstrukcję i wymiary mienia oraz, przy zastosowaniu takich samych lub najbardziej zbliżonych materiałów oraz parametrów technicznych przedmiotu ubezpieczenia, przy uwzględnieniu średnich cen występujących na terenie, na którym wystąpiło zdarzenie ubezpieczeniowe.
3. Jeśli naprawa przedmiotu ubezpieczenia nie wymaga przeprowadzenia prac budowlanych lub instalacyjnych, wówczas wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala na podstawie:
  - 1) rachunków za naprawę przedmiotu ubezpieczenia wraz ze specyfikacją zakresu wykonanych robót i rodzaju użytych materiałów, którą sporządził podmiot dokonujący naprawy lub
  - 2) rachunków za zakup elementów do naprawy przedmiotu ubezpieczenia.
4. Jeśli przedmiot ubezpieczenia nie jest naprawiany, wysokość odszkodowania TUV PZUW określa:
  - 1) według średnich cen stosowanych przez podmioty dokonujące naprawy, występujących na terenie, na którym wystąpiło zdarzenie ubezpieczeniowe lub
  - 2) w wysokości określonej, w porozumieniu z ubezpieczonym, procentowego ubytku wartości uszkodzonego przedmiotu ubezpieczenia.
5. W przypadku całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala w wysokości, która odpowiada udokumentowanej jego wartości.
6. Jeśli nie można udokumentować wartości przedmiotu ubezpieczenia, wysokość odszkodowania TUV PZUW określa według średniej wartości przedmiotu tego samego lub podobnego typu i rodzaju, o takich samych lub najbardziej zbliżonych parametrach, przy uwzględnieniu średnich cen występujących na terenie, na którym wystąpiło zdarzenie ubezpieczeniowe.
7. Przedłożone rachunki za odbudowę lub naprawę wraz z kosztorysem powykonawczym oraz specyfikacją zakresu wykonanych robót, wskazane w ust. 1 pkt 2 oraz rachunki i specyfikacje zakresu wykonanych robót i rodzaju użytych materiałów, wskazane w ust. 3, TUV PZUW weryfikuje pod względem ich zgodności ze stanem faktycznym, czyli sprawdza:
  - 1) wysokość poniesionych kosztów;
  - 2) dotychczasowe wymiary i parametry techniczne ubezpieczonych przedmiotów;
  - 3) zakres wykonanych robót i rodzaj użytych materiałów;

4) poziom zastosowanych cen, czy nie odbiegają od rynkowych regionalnych cen średnich.

§ 12

1. Przy ustalaniu wysokości odszkodowania TUV PZUW:
  - 1) uwzględni, w porozumieniu z ubezpieczonym, wartość pozostałości po uszkodzonym lub zniszczonym przedmiocie ubezpieczenia;
  - 2) nie uwzględni kosztów, które wynikają z braku części zamiennych lub braku materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu sprzed szkody.
2. Wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala na podstawie cen z dnia jego ustalenia. Wyjątkiem są szkody udokumentowane rachunkiem za odbudowę lub naprawę wskazanym w § 11 ust. 1 pkt 2 lub udokumentowane rachunkami za naprawę lub zakup, wskazanymi w § 11 ust. 3.

§ 13

Jeśli wystąpi zdarzenie ubezpieczeniowe ubezpieczony ma obowiązek:

- 1) zawiadomić TUV PZUW o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia jego wystąpienia. W razie naruszenia umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa tego obowiązku, TUV PZUW może odpowiednio zmniejszyć odszkodowanie, jeżeli naruszenie przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło TUV PZUW ustalenie okoliczności i skutków zdarzenia. Skutki braku zawiadomienia TUV PZUW o zdarzeniu ubezpieczeniowym nie nastąpią, jeżeli TUV PZUW w powyższym terminie otrzymało wiadomość o okolicznościach, które należało podać do jego wiadomości;
- 2) nie dokonywać żadnych zmian w uszkodzonym przedmiocie ubezpieczenia i nie naprawiać go, do czasu oględzin przez TUV PZUW lub jego przedstawiciela, jeżeli nie jest konieczne zabezpieczenie pozostałych przedmiotów po szkodzie lub zmniejszenie rozmiaru szkody. To postanowienie nie dotyczy sytuacji, gdy TUV PZUW lub jego przedstawiciel nie przeprowadzili takich oględzin w terminie 7 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o szkodzie, albo 14 dni, jeżeli niezbędne było powołanie biegłych (rzeczoznawców).

UBEZPIECZENIE RYZYKA WYSTĄPIENIA PRZERWY W DZIAŁANIU INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 14

1. W ubezpieczeniu ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej TUV PZUW odpowiada za stratę finansową ubezpieczonego spowodowaną wystąpieniem zdarzenia ubezpieczeniowego.
2. W ubezpieczeniu, o którym mowa w ust. 1, odpowiedzialnością TUV PZUW objęta jest strata finansowa przypadająca za okres od dnia rozpoczęcia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej do dnia wznowienia działania tej instalacji, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4.
3. Za dzień rozpoczęcia przerwy, o którym mowa w ust. 2, przyjmuje się dzień faktycznego wystąpienia tej przerwy. Za dzień wznowienia działania, o którym mowa w ust. 2, przyjmuje się dzień, w którym instalacja fotowoltaiczna jest ponownie uruchomiona i produkuje energię elektryczną.
4. Okres przerwy lub przerw w działaniu instalacji fotowoltaicznej, za który TUV PZUW ponosi odpowiedzialność nie może być dłuższy niż 180 dni w każdym 12 miesięcznym okresie

ubezpieczenia i określony jest na wszystkie przerwy, niezależnie od faktycznego okresu ich trwania.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 15

1. Mają zastosowanie postanowienia § 6.
2. Ponadto odpowiedzialność TUV PZUW jest wyłączona gdy decyzja wydana na podstawie przepisów prawa uniemożliwia lub opóźnia odbudowę zniszczonych lub uszkodzonych elementów instalacji fotowoltaicznej, przy czym TUV PZUW ponosi odpowiedzialność w okresie do uprawomocnienia się tej decyzji.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 16

1. Wysokość sumy ubezpieczenia uzależniona jest od sumy ubezpieczenia ustalonej dla instalacji fotowoltaicznej i jest określona w umowie ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia stanowi górą granicę odpowiedzialności TUV PZUW i ustalona jest na wszystkie przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej zaistniałe w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia.
3. Po wypłacie odszkodowania lub kosztów określonych w § 28 pkt 1, suma ubezpieczenia nie jest pomniejszana o kwotę wypłaconą przez TUV PZUW.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 17

1. Wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala w kwocie, która odpowiada wysokości poniesionej straty finansowej przypadającej za okres od dnia rozpoczęcia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej do dnia wznowienia działania tej instalacji, obliczonej zgodnie z ust. 2 i 3, z zastrzeżeniem § 14 ust. 4, i nie przekracza sumy ubezpieczenia.
2. Wysokość poniesionej straty finansowej oblicza się poprzez zsumowanie dziennych strat finansowych obliczonych zgodnie z ust. 3.
3. Dzienna strata finansowa jest ustalana dla każdego dnia, w którym energia elektryczna nie była produkowana przez instalację fotowoltaiczną wskutek przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej, poprzez pomnożenie:
  - 1) zakładanej rocznej produkcji energii elektrycznej pomniejszonej o wartość utraty efektywności tej instalacji fotowoltaicznej obliczonej w sposób określony w ust. 4 oraz
  - 2) wskaźnika dziennego określonego w poniższej tabeli dla miesiąca, w którym wystąpił ten dzień oraz
  - 3) ceny energii obowiązującej w danym miesiącu, w którym wystąpiła przerwa w działaniu instalacji fotowoltaicznej.

Wskaźnik dzienny			
Miesiąc kalendarzowy	Wartość wskaźnika	Miesiąc kalendarzowy	Wartość wskaźnika
Styczeń	0,10%	Lipiec	0,41%
Luty	0,15%	Sierpień	0,39%
Marzec	0,26%	Wrzesień	0,33%
Kwiecień	0,39%	Październik	0,23%
Maj	0,41%	Listopad	0,11%
Czerwiec	0,42%	Grudzień	0,08%

4. Wartość utraty efektywności instalacji fotowoltaicznej oblicza się poprzez pomnożenie:
  - 1) zakładanej rocznej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną oraz
  - 2) współczynnika utraty efektywności instalacji fotowoltaicznej oraz
  - 3) wieku instalacji fotowoltaicznej.

POSTĘPOWANIE W RAZIE WYSTĄPIENIA PRZERWY W DZIAŁANIU INSTALACJI FOTOWOLTAICZNEJ

§ 18

W przypadku wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej ubezpieczony ma obowiązek:

- 1) zawiadomić TUV PZUW o rozpoczęciu przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni;
- 2) podjąć działania zmierzające do odtworzenia utraconej, uszkodzonej lub zniszczonej instalacji fotowoltaicznej, niezwłocznie:
  - a) po oględzinach TUV PZUW lub jego przedstawiciela, o których mowa w § 13 pkt 2, nie później jednak niż w terminie 7 dni od takich oględzin,
  - b) po wystąpieniu przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej, nie później jednak niż w terminie 14 dni od dnia rozpoczęcia takiej przerwy, o którym mowa w § 14 ust. 3 – w przypadku, gdy TUV PZUW lub jego przedstawiciel nie przeprowadzili oględzin w terminie, o którym mowa w § 13 pkt 2.

Jeśli ubezpieczony naruszy te obowiązki umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, TUV PZUW nie odpowiada za szkody, które powstały z tego powodu. To postanowienie nie dotyczy sytuacji, gdy mimo rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności;

- 3) zawiadomić TUV PZUW o wznowieniu działania instalacji fotowoltaicznej niezwłocznie, nie później jednak niż w terminie 7 dni od dnia wznowienia działania tej instalacji;
- 4) dostarczyć TUV PZUW dokumentację dotyczącą rozliczeń pomiędzy ubezpieczonym a zakładem energetycznym potwierdzającą cenę energii, o ile taką posiada, oraz dokumentację określającą parametry techniczne instalacji fotowoltaicznej, która określa zakładaną roczną produkcję energii elektrycznej oraz kartę katalogową, o ile jest w posiadaniu takiej dokumentacji.

UBEZPIECZENIE RYZYKA NIŻSZEJ PRODUKCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ PRZEZ INSTALACJĘ FOTOWOLTAICZNĄ

PRZEDMIOT I ZAKRES UBEZPIECZENIA

§ 19

1. W ubezpieczeniu ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną TUV PZUW odpowiada za stratę finansową ubezpieczonego spowodowaną wystąpieniem niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia, będącej normalnym następstwem wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, z zastrzeżeniem ust. 3.
2. TUV PZUW odpowiada za zdarzenia ubezpieczeniowe, które wystąpiły w miejscu ubezpieczenia.

3. W ubezpieczeniu, o którym mowa w ust. 1, odpowiedzialnością TUV PZUW objęta jest strata finansowa ubezpieczonego spowodowana wystąpieniem niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną, jeżeli niższa produkcja energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną w danym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia obliczona zgodnie z ust. 4–5, przekracza 10% oraz nie przekracza 60% zakładanej rocznej produkcji energii elektrycznej dla tej instalacji fotowoltaicznej lub zakładanej produkcji energii elektrycznej dla tej instalacji fotowoltaicznej obliczonej zgodnie z § 23 ust. 8.
4. Wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną, o której mowa w ust. 3, oblicza się jako różnicę pomiędzy zakładaną roczną produkcją energii elektrycznej dla tej instalacji fotowoltaicznej pomniejszoną o wartość utraty efektywności tej instalacji obliczonej w sposób określony w § 17 ust. 4 oraz ilością faktycznie wyprodukowanej energii elektrycznej przez tę instalację fotowoltaiczną w 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia, z zastrzeżeniem ust. 5.
5. W przypadku instalacji fotowoltaicznej, dla której ochrona ubezpieczeniowa wygasa przed upływem okresu ubezpieczenia, wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną, o której mowa w ust. 3, oblicza się jako różnicę pomiędzy zakładaną produkcją energii elektrycznej dla tej instalacji fotowoltaicznej pomniejszoną o wartość utraty efektywności tej instalacji obliczoną zgodnie z § 23 ust. 8 oraz ilością faktycznie wyprodukowanej energii elektrycznej przez tę instalację fotowoltaiczną w każdym wykorzystanym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia.

WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 20

1. Mają zastosowanie postanowienia § 6 ust. 1 pkt 1 i 2.
2. TUV PZUW nie odpowiada za szkody, jeżeli niższa produkcja energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną jest spowodowana przebudowaniem instalacji fotowoltaicznej niezgodnie z projektem wykonanym przez uprawnionego specjalistę lub bez projektu, o ile jest wymagany.
3. Ponadto TUV PZUW nie odpowiada za szkody powstałe wskutek wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej, jeżeli ta przerwa wynika z:
  - 1) prowadzenia prac remontowych w miejscu ubezpieczenia;
  - 2) prowadzenia prac serwisowych lub konserwacyjnych dotyczących tej instalacji fotowoltaicznej;
  - 3) przepisów prawa;
  - 4) planowanych lub awaryjnych wyłączeń sieci elektroenergetycznej realizowanych przez operatora sieci dystrybucyjnej lub przesyłowej;
  - 5) nie przyłączenia lub wadliwego przyłączenia instalacji fotowoltaicznej do sieci elektroenergetycznej oraz odłączenia tej instalacji od sieci elektroenergetycznej – o ile ubezpieczony o tym wiedział lub przy zachowaniu należytej staranności mógł się dowiedzieć.

SUMA UBEZPIECZENIA

§ 21

1. Wysokość sumy ubezpieczenia uzależniona jest od sumy ubezpieczenia ustalonej dla instalacji fotowoltaicznej i jest określona w umowie ubezpieczenia.
2. Suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności TUV PZUW dla każdego 12 miesięcznego okresu ubezpieczenia.

ZABEZPIECZENIE I UTRZYMANIE MIENIA

§ 22

Ubezpieczony ma obowiązek przestrzegać obowiązku określonego w § 7 ust. 1 pkt 1 oraz:

- 1) utrzymywać instalację fotowoltaiczną w należyłym stanie technicznym, w tym przeprowadzać jej bieżącą konserwację, serwisowanie – zgodnie z wymogami producenta lub instalatora oraz bieżące prace naprawcze;
- 2) stosować się do zaleceń producentów, sprzedawców i instalatorów instalacji fotowoltaicznych;
- 3) usuwać z instalacji fotowoltaicznej śnieg i lód oraz wszelkie zabrudzenia, w tym spowodowane przez zwierzęta (np. ptaki, owady), o ile jest to możliwe i zgodne z zaleceniami producenta.

Jeśli ubezpieczony naruszy te obowiązki umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, TUV PZUW nie odpowiada za szkody, które powstały z tego powodu. To postanowienie nie dotyczy sytuacji, gdy mimo rażącego niedbalstwa zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

USTALENIE ODSZKODOWANIA

§ 23

1. Wysokość odszkodowania TUV PZUW ustala w kwocie, która odpowiada wysokości poniesionej straty finansowej spowodowanej wystąpieniem niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia obliczonej zgodnie z ust. 2–9, i nie przekracza sumy ubezpieczenia ustalonej na dany 12 miesięczny okres ubezpieczenia.
2. Wysokość poniesionej straty finansowej oblicza się poprzez pomnożenie:
  - 1) wartości niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną obliczonej zgodnie z ust. 3, 4 i 6 oraz
  - 2) ceny energii.
3. Wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną, oblicza się jako różnicę pomiędzy zakładaną roczną produkcją energii elektrycznej dla tej instalacji fotowoltaicznej pomniejszoną o wartość utraty efektywności tej instalacji obliczonej w sposób określony w § 17 ust. 4 oraz ilością faktycznie wyprodukowanej energii elektrycznej przez tę instalację fotowoltaiczną w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia, pomniejszoną o wartość obliczoną zgodnie z ust. 4.
4. Wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną obliczona zgodnie z ust. 3 jest pomniejszana o ilość energii elektrycznej nie wyprodukowanej przez tę instalację fotowoltaiczną na skutek wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej spowodowanej okolicznościami, o których mowa w § 20 ust. 3 obliczonej poprzez pomnożenie ilości dni, w których nie była produkowana energia elektryczna przez tę instalację fotowoltaiczną w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia oraz średniej dziennej produkcji energii elektrycznej przez tę instalację fotowoltaiczną obliczonej zgodnie z ust. 5.
5. Średnia dzienna produkcja energii elektrycznej jest obliczana przez podzielenie zakładanej rocznej produkcji energii elektrycznej dla instalacji fotowoltaicznej pomniejszonej o wartość utraty efektywności tej instalacji przez liczbę dni w 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia;
6. W przypadku instalacji fotowoltaicznej, dla której ochrona ubezpieczeniowa wygasa przed upływem okresu

ubezpieczenia, wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną, o której mowa w ust. 3, oblicza się jako różnicę pomiędzy zakładaną produkcją energii elektrycznej dla tej instalacji fotowoltaicznej obliczoną zgodnie z ust. 7 oraz ilością faktycznie wyprodukowanej energii elektrycznej przez tę instalację fotowoltaiczną w każdym wykorzystanym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia, pomniejszoną o wartość obliczoną zgodnie z ust. 4.

7. Zakładaną produkcję energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną oblicza się poprzez zsumowanie dziennej zakładanej produkcji energii elektrycznej dla tej instalacji obliczonej zgodnie z ust. 8.
8. Dzienna zakładana produkcja energii elektrycznej jest ustalana dla każdego dnia poprzez pomnożenie:
  - 1) zakładanej rocznej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną uwzględniającej wartość utraty efektywności tej instalacji oraz
  - 2) wskaźnika dziennego określonego w tabeli w § 17 ust. 3 dla miesiąca, w którym wystąpił ten dzień.
9. Wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną, o której mowa w ust. 3 i 4 oblicza się według poniższego wzoru:

$$x = e * \left(a - b - \frac{a}{f} \times d \right)$$

gdzie:

- x – wartość niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną
- e – cena energii
- a – zakładana roczna produkcja energii elektrycznej pomniejszona o wartość utraty efektywności instalacji fotowoltaicznej o której mowa w § 17 ust. 4
- b – ilość faktycznie wyprodukowanej energii elektrycznej w 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia
- d – ilość dni, w których nie była produkowana energia elektryczna
- f – ilość dni w 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia

POSTĘPOWANIE W RAZIE NIŻSZEJ PRODUKCJI ENERGII ELEKTRYCZNEJ PRZEZ INSTALACJĘ FOTOWOLTAICZNĄ

§ 24

W przypadku wystąpienia niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną ubezpieczony ma obowiązek:

- 1) zawiadomić TUV PZUW o wystąpieniu niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną w każdym 12 miesięcznym okresie ubezpieczenia niezwłocznie po zakończeniu każdego 12 miesięcznego okresu ubezpieczenia, nie później jednak niż w terminie 30 dni od dnia zakończenia tego 12 miesięcznego okresu ubezpieczenia;
- 2) dostarczyć TUV PZUW odczyt z falownika, dokumentację dotyczącą rozliczeń pomiędzy ubezpieczonym a zakładem energetycznym potwierdzającą cenę energii, o ile taką posiada oraz dokumentację określającą parametry techniczne instalacji fotowoltaicznej, która określa zakładaną roczną produkcję energii elektrycznej oraz kartę katalogową, o ile jest w posiadaniu takiej dokumentacji.

POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

§ 25

1. Okres ubezpieczenia w stosunku do każdego ubezpieczonego rozpoczyna się od dnia wskazanego przez ubezpieczającego.

2. Okres ubezpieczenia w stosunku do każdego ubezpieczonego wynosi: rok, dwa lub trzy lata.

3. Ubezpieczonemu przysługuje w każdym czasie prawo do rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej poprzez złożenie oświadczenia w tym zakresie ubezpieczającemu lub ubezpieczycielowi.

4. Ochrona ubezpieczeniowa wygasa w odniesieniu do danego ubezpieczonego:

- 1) w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej, w ubezpieczeniu ryzyka wystąpieniu przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej oraz w ubezpieczeniu ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną – z upływem okresu ubezpieczenia;
  - 2) w przypadku nie zapłacenia kolejnej raty składki z upływem 7 dni od otrzymania przez ubezpieczającego wezwania do zapłaty kolejnej raty składki wysłanego po upływie terminu jej płatności z zagrożeniem, że brak zapłaty w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania spowoduje ustanie odpowiedzialności (w przypadku, gdy ubezpieczający nie opłaci raty składki w dodatkowym 7-dniowym terminie);
  - 3) w ubezpieczeniu instalacji fotowoltaicznej, ubezpieczeniu niższej produkcji energii elektrycznej, ubezpieczeniu ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji - z chwilą całkowitego zniszczenia lub utraty przedmiotu ubezpieczenia;
  - 4) z chwilą przejścia własności mienia, którego dotyczy ubezpieczenie, na nabywcę – w razie zbycia, o którym mowa w § 29;
  - 5) w ubezpieczeniu ryzyka wystąpienia przerwy w działaniu instalacji fotowoltaicznej oraz w ubezpieczeniu ryzyka niższej produkcji energii elektrycznej przez instalację fotowoltaiczną – z dniem poinformowania zakładu energetycznego o zawieszeniu lub zakończeniu wytwarzania energii elektrycznej w instalacji fotowoltaicznej;
  - 6) z dniem doręczenia TUV PZUW oświadczenia o odstąpieniu od umowy ubezpieczenia;
  - 7) z dniem, w którym ubezpieczony złożył oświadczenie o rezygnacji z ochrony ubezpieczeniowej;
  - 8) z dniem doręczenia ubezpieczającemu oświadczenia TUV PZUW o wypowiedzeniu umowy ubezpieczenia ze skutkiem natychmiastowym w zakresie ochrony co do danego ubezpieczonego w przypadku, gdy TUV PZUW ponosi odpowiedzialność jeszcze przed zapłaceniem składki ubezpieczeniowej, a składka ubezpieczeniowa nie została zapłacona w terminie przewidzianym w umowie ubezpieczenia;
  - 9) z dniem rozwiązania zawartej pomiędzy ubezpieczonym i ubezpieczającym: umowy kompleksowej lub umowy o podłączenie instalacji fotowoltaicznej do sieci ubezpieczającego.
5. Ubezpieczający przekazuje ubezpieczonemu warunki umowy ubezpieczenia, w tym tekst OWU na piśmie lub, za zgodą ubezpieczonego, na innym trwałym nośniku, przed objęciem ochroną ubezpieczeniową.
  6. Jeżeli umowa ubezpieczenia jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy ubezpieczenia na piśmie w terminie w terminie 7 dni od dnia zawarcia umowy.

SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

§ 26

1. Ubezpieczający zobowiązany jest do zapłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w którym TUV PZUW udzielał ochrony ubezpieczeniowej.

2. Składka ubezpieczeniowa jest ustalana w zależności od: ilości ubezpieczonych instalacji fotowoltaicznych, okresu ubezpieczenia oraz sumy ubezpieczenia.
3. Składka ubezpieczeniowa jest opłacana w wysokości i terminach określonych w umowie ubezpieczenia.
4. Odstąpienie od umowy ubezpieczenia, wypowiedzenie umowy ubezpieczenia nie zwalnia ubezpieczającego od obowiązku opłacenia składki ubezpieczeniowej za okres, w jakim TUV PZUW udzielał ochrony ubezpieczeniowej.
5. W przypadku wygaśnięcia ochrony ubezpieczeniowej przed upływem okresu, na jaki została zawarta umowa ubezpieczenia, ubezpieczającemu przysługuje zwrot składki ubezpieczeniowej za okres niewykorzystanej ochrony ubezpieczeniowej.
6. Zapłata składki ubezpieczeniowej następuje w formie bezgotówkowej. Za dzień zapłaty składki ubezpieczeniowej uważa się dzień uznania rachunku bankowego wskazanego przez TUV PZUW, zgodnie z umową ubezpieczenia.
7. Składka ubezpieczeniowa nie podlega indeksacji.

POSTĘPOWANIE W RAZIE POWOŁANIA RZECZOZNAWCÓW

§ 27

1. Ubezpieczony lub TUV PZUW mogą powoływać rzeczoznawców w celu ustalenia przyczyny lub wysokości szkody.
2. W razie rozbieżności w opiniach rzeczoznawców podmioty, o których mowa w ust. 1, mogą powołać rzeczoznawcę opiniującego, który na podstawie przedłożonych do wglądu ekspertyz i własnej oceny stanu faktycznego wyda opinię.
3. Każdy z podmiotów, o których mowa w ust. 1, ponosi koszty rzeczoznawcy, którego powołał. Koszty rzeczoznawcy opiniującego, o którym mowa w ust. 2, ponoszą ubezpieczony oraz TUV PZUW po połowie.

§ 28

Jeśli wystąpi zdarzenie ubezpieczeniowe ubezpieczony ma obowiązek:

- 1) użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów, między innymi wezwać straż pożarną oraz zawiadomić policję, w szczególności w przypadku kradzieży z włamaniem, dewastacji, ognia.
Jeśli ubezpieczony umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zastosował powyższych środków, TUV PZUW nie odpowiada za szkody, które powstały z tego powodu. TUV PZUW zobowiązane jest, w granicach odpowiedniej sumy ubezpieczenia, zwrócić koszty, które wynikły z zastosowania powyższych środków, jeżeli środki te były celowe, chociażby okazały się bezskuteczne;
- 2) zabezpieczyć możliwość dochodzenia roszczeń odszkodowawczych wobec osób odpowiedzialnych za szkodę oraz udzielić TUV PZUW pomocy, dostarczając posiadane informacje oraz dokumenty niezbędne do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych;
- 3) udzielić przedstawicielowi TUV PZUW wyjaśnień i pomóc w uzyskaniu informacji i dokumentów dotyczących okoliczności wystąpienia zdarzenia ubezpieczeniowego, przyczyn powstania szkody, jej przedmiotu i rozmiaru.

§ 29

W razie zbycia mienia, którego dotyczy ubezpieczenie TUV PZUW wyklucza udzielenie zgody na przeniesienie praw z umowy ubezpieczenia. W razie zbycia mienia, którego dotyczy ubezpieczenie ochrona ubezpieczeniowa wygasa z chwilą przejścia własności tego mienia na nabywcę.

WYPŁATA ODSZKODOWANIA, OBOWIĄZKI INFORMACYJNE TUV PZUW

§ 30

1. TUV PZUW wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni, licząc od dnia otrzymania zawiadomienia o zdarzeniu ubezpieczeniowym.
2. Jeśli wyjaśnienie, w terminie określonym w ust. 1, okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności TUV PZUW albo wysokości odszkodowania okazało się niemożliwe, odszkodowanie wypłacane jest w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporną część odszkodowania TUV PZUW wypłaca w terminie określonym w ust. 1.
3. TUV PZUW jest zobowiązane:

- 1) po otrzymaniu zawiadomienia o wystąpieniu zdarzeniu ubezpieczeniowego, w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, do:
  - a) poinformowania o tym ubezpieczającego lub ubezpieczonego, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem, oraz
  - b) podjęcia postępowania, które dotyczy ustalenia stanu faktycznego zdarzenia ubezpieczeniowego, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania, a także
  - c) poinformowania osoby występującej z roszczeniem – pisemnie lub w inny sposób, na który osoba ta wyraziła zgodę – jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności TUV PZUW lub wysokości odszkodowania, jeśli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.

Jeśli umowę ubezpieczenia zawarto na cudzy rachunek, zawiadomienie o wystąpieniu zdarzenia ubezpieczeniowego może zgłosić również ubezpieczony albo mogą zgłosić jego spadkobiercy. W tym przypadku spadkobierca jest traktowany tak jak uprawniony z umowy ubezpieczenia;

- 2) jeśli w terminach określonych w ust. 1 i 2 nie wypłaci odszkodowania – do zawiadomienia pisemnie:
  - a) osoby zgłaszającej roszczenie oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeśli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – o przyczynach niemożności zaspokojenia ich roszczeń w całości lub w części, a także do wypłaty bezspornej części odszkodowania lub świadczenia;
- 3) jeśli odszkodowanie nie przysługuje lub przysługuje w innej wysokości, niż określona w zgłoszonym roszczeniu, do poinformowania o tym pisemnie:
  - a) osoby występującej z roszczeniem oraz
  - b) ubezpieczonego, w przypadku umowy ubezpieczenia zawartej na cudzy rachunek, jeśli nie jest on osobą zgłaszającą roszczenie
 – wskazując na okoliczności oraz na podstawę prawną, które uzasadniają całkowitą lub częściową odmowę wypłaty odszkodowania oraz do pouczenia tej osoby o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej;
- 4) do udostępnienia ubezpieczającemu, ubezpieczonemu, osobie występującej z roszczeniem lub uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, informacji i dokumentów gromadzonych w celu ustalenia odpowiedzialności TUV PZUW lub wysokości odszkodowania. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez TUV PZUW udostępnionych informacji, a także sporządzenia na

swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez TUV PZUW;

- 5) do udostępnienia osobom, o których mowa w pkt 4, informacji i dokumentów, o których mowa w pkt 4, na ich żądanie, w postaci elektronicznej;
- 6) na żądanie ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, do udostępnienia posiadanych przez siebie informacji związanych z zdarzeniem ubezpieczeniowym, który jest podstawą ustalenia odpowiedzialności TUV PZUW oraz ustalenia okoliczności zdarzenia ubezpieczeniowego, jak również wysokości odszkodowania;
- 7) na żądanie ubezpieczającego lub ubezpieczonego, do przekazania informacji o oświadczeniach złożonych przez nich na etapie zawierania umowy ubezpieczenia na potrzeby oceny ryzyka ubezpieczeniowego lub kopii dokumentów sporządzonych na tym etapie.

§ 31

Jeżeli po wypłacie odszkodowania ubezpieczony odzyskał utracone elementy przedmiotu ubezpieczenia, zobowiązany jest zwrócić niezwłocznie TUV PZUW odszkodowanie wypłacone za te elementy albo zrzec się praw do tych elementów na rzecz TUV PZUW. W razie odzyskania utraconych elementów przedmiotu ubezpieczenia w stanie uszkodzonym lub niekompletnym, zwrotowi na rzecz TUV PZUW podlega kwota odpowiadająca ich wartości w dniu odzyskania.

ROSZCZENIE REGRESOWE

§ 32

1. Z dniem wypłaty przez TUV PZUW odszkodowania roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę przechodzą z mocy prawa na TUV PZUW do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli TUV PZUW pokrył tylko część szkody, ubezpieczonemu przysługuje co do pozostałej części pierwszeństwo zaspokojenia przed roszczeniami TUV PZUW.
2. Nie przechodzą na TUV PZUW roszczenia ubezpieczonego przeciwko osobom, z którymi ubezpieczony pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym.
3. Jeżeli ubezpieczony bez zgody TUV PZUW zrzekł się roszczenia przeciwko osobie trzeciej odpowiedzialnej za szkodę albo je ograniczył, TUV PZUW może odmówić wypłaty odszkodowania lub je zmniejszyć, w zakresie w jakim ubezpieczony zrzekł się odszkodowania lub je ograniczył. Jeżeli zrzeczenie się lub ograniczenie roszczenia zostanie ujawnione po wypłacie przez TUV PZUW odszkodowania, wówczas TUV PZUW może żądać od ubezpieczonego zwrotu wypłaconego odszkodowania, w zakresie w jakim ubezpieczony zrzekł się odszkodowania lub je ograniczył.

OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO

§ 33

1. Ubezpieczający obowiązany jest do poinformowania ubezpieczonego o prawach i obowiązkach wynikających z zawartej na jego rachunek umowy ubezpieczenia.
2. Ubezpieczający jest zobowiązany do przekazywania ubezpieczonemu informacji o numerach telefonów adresach, pod którymi ubezpieczony może:
  - 1) zgłosić zdarzenie ubezpieczeniowe;
  - 2) zrezygnować z ochrony ubezpieczeniowej.

REKLAMACJE, SKIEROWANIE SPRAW DO SĄDU

§ 34

1. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia przysługuje prawo złożenia reklamacji, przez którą rozumie się wystąpienie do TUV PZUW, w którym zgłaszane jest zastrzeżenie dotyczące usług świadczonych przez TUV PZUW.
2. Reklamację można złożyć:
  - 1) pisemnie – przesyłką pocztową (w rozumieniu ustawy Prawo pocztowe) pod adresem siedziby TUV PZUW: rondo Ignacego Daszyńskiego 4, 00-843 Warszawa, albo osobiście w siedzibie TUV PZUW;
  - 2) ustnie – przez telefon, dzwoniąc pod numer 801-159-159, albo osobiście w siedzibie TUV PZUW do protokołu;
  - 3) elektronicznie – wysyłając e-mail na adres reklamacje@tuwpzuw.pl.
3. TUV PZUW rozpatruje reklamację i udziela odpowiedzi bez zbędnej zwłoki, nie później niż w ciągu 30 dni od dnia jej otrzymania. W szczególnie skomplikowanych przypadkach, uniemożliwiających rozpatrzenie reklamacji i udzielenie odpowiedzi w terminie 30 dni, TUV PZUW przekazuje osobie, która wystąpiła z reklamacją informację, w której:
  - 1) wyjaśnia przyczynę opóźnienia;
  - 2) wskazuje okoliczności, które muszą zostać ustalone dla rozpatrzenia sprawy;
  - 3) określa przewidywany termin rozpatrzenia reklamacji i udzielenia odpowiedzi, który nie może przekroczyć 60 dni od dnia otrzymania reklamacji.
4. TUV PZUW udziela odpowiedzi na reklamację w postaci papierowej lub za pomocą innego trwałego nośnika informacji, a na wniosek występującego z reklamacją – pocztą elektroniczną.
5. Osobie fizycznej, która złożyła reklamację, przysługuje prawo wniesienia do Rzecznika Finansowego wniosku dotyczącego:
  - 1) nieuwzględnienia roszczeń zgłoszonych trybie rozpatrywania reklamacji;
  - 2) niewykonania czynności wynikających z reklamacji rozpatrzonej zgodnie z wolą występującego w terminie określonym w odpowiedzi na reklamację.
6. Reklamacje uregulowane są w ustawie o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, o Rzeczniku Finansowym i o Funduszu Edukacji Finansowej oraz ustawie o dystrybucji ubezpieczeń.
7. Ubezpieczającemu, ubezpieczonemu i uprawnionemu z umowy ubezpieczenia, będącemu konsumentem, przysługuje prawo zwrócenia się o pomoc do Miejskich i Powiatowych Rzeczników Konsumenta.
8. TUV PZUW przewiduje możliwość pozasądowego rozwiązywania sporów. Podmiotem uprawnionym w rozumieniu ustawy o pozasądowym rozpatrywaniu sporów konsumenckich, właściwym dla TUV PZUW do pozasądowego rozpatrywania sporów, jest Rzecznik Finansowy (więcej informacji można znaleźć na stronie: rf.gov.pl) oraz Sąd Polubowny przy Komisji Nadzoru Finansowego (więcej informacji można znaleźć na stronie: https://www.knf.gov.pl/dla_konsumenta/sad_polubowny).
9. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby ubezpieczającego, ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.
10. Powództwo o roszczenie wynikające z umowy ubezpieczenia można wytoczyć według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania

spadkobiercy ubezpieczonego lub spadkobiercy uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

11. W sprawach nieuregulowanych w OWU lub w umowie ubezpieczenia mają zastosowanie odpowiednie przepisy

kodeksu cywilnego oraz inne stosowne przepisy prawa polskiego.

12. W relacjach z konsumentem T UW PZUW stosuje język polski.

13. T UW PZUW podlega nadzorowi Komisji Nadzoru Finansowego.